

## SPIS TREŚCI

|                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| t e p . . . . .                                                                 | 3  |
| Problemy samodzielnego uczenia się . . . . .                                    | 5  |
| 1.1. Samodzielne uczenie się w dokumentach politycznych i państwowych . . . . . | 5  |
| 1.2. Samodzielne uczenie się w piśmiennictwie . . . . .                         | 7  |
| 1.3. Dotychczasowe badania samodzielnego uczenia się uczniów . . . . .          | 15 |
| 1.4. Zagadnienia metodologiczne badań własnych . . . . .                        | 25 |
| Zasady samodzielnego uczenia się . . . . .                                      | 31 |
| 2.1. Zasada motywacji i planowania . . . . .                                    | 32 |
| 2.2. Zasada funkcjonalności miejsca i środków uczenia się . . . . .             | 34 |
| 2.3. Zasada higieny i rekreacji . . . . .                                       | 38 |
| 2.4. Zasada rytmiczności i prekluzyjności . . . . .                             | 42 |
| 2.5. Zasada odpowiedzialności i dyscypliny . . . . .                            | 44 |
| 2.6. Zasada wytrwałości i zaufania . . . . .                                    | 46 |
| 2.7. Zasada oszczędności i wydajności . . . . .                                 | 48 |
| 2.8. Zasada aktywności i samodzielności . . . . .                               | 51 |
| 2.9. Zasada wszechstronności i trwałości . . . . .                              | 53 |
| 2.10. Zasada współdziałania . . . . .                                           | 55 |
| 2.11. Zasada samokontroli i samooceny . . . . .                                 | 58 |
| 2.12. Zasada racjonalizacji . . . . .                                           | 61 |
| Wydaktyczne modele samodzielnego uczenia się . . . . .                          | 65 |
| 3.1. Modele organizacji samodzielnego uczenia się . . . . .                     | 66 |
| 3.1.1. Miejsce do samodzielnego uczenia się . . . . .                           | 67 |
| 3.1.2. Środki ułatwiające samodzielne uczenie się . . . . .                     | 69 |
| 3.1.3. Plan, pory i czas uczenia się . . . . .                                  | 71 |
| 3.1.4. Higiena uczenia się . . . . .                                            | 74 |
| 3.1.5. Współdziałanie z innymi w uczeniu się . . . . .                          | 76 |
| 3.1.6. Korzystanie z biblioteki i czytelní . . . . .                            | 78 |
| 3.1.7. Słuchanie i notowanie żywego słowa . . . . .                             | 81 |
| 3.1.8. Korzystanie z radia i telewizji . . . . .                                | 83 |
| 3.1.9. Samokontrola i samoocena uczenia się . . . . .                           | 85 |
| 3.1.10. Racjonalizacja uczenia się . . . . .                                    | 89 |
| 3.2. Modele metod samodzielnego uczenia się . . . . .                           | 91 |
| 3.2.1. Przewycięzanie trudności i zniechęceń . . . . .                          | 91 |
| 3.2.2. Utrwalanie wiadomości i umiejętności . . . . .                           | 94 |
| 3.2.3. Zapamiętywanie . . . . .                                                 | 98 |

|                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.2.4. Przypominanie . . . . .                                                                         | 100 |
| 3.2.5. Doskonalenie techniki czytania . . . . .                                                        | 102 |
| 3.2.6. Oznaczanie ważniejszych treści tekstu . . . . .                                                 | 104 |
| 3.2.7. Orientacja w treści książek i czasopism . . . . .                                               | 106 |
| 3.2.8. Uczenie się z podręcznika . . . . .                                                             | 109 |
| 3.2.9. Wyjaśnianie faktów . . . . .                                                                    | 112 |
| 3.2.10. Pisanie wypracowań . . . . .                                                                   | 114 |
| 4. Programy nuczania szkół ogólnokształcących a dydaktyczne modele samodzielnego uczenia się . . . . . | 119 |
| 4.1. Szkoła podstawowa . . . . .                                                                       | 119 |
| 4.2. Liceum ogólnokształcące . . . . .                                                                 | 122 |
| 4.3. Realizacja tematyki samodzielnego uczenia się w szkołach podstawowych . . . . .                   | 126 |
| 5. Nauczyciele a dydaktyczne modele uczenia się uczniów . . . . .                                      | 139 |
| 5.1. Prezentacja badanych . . . . .                                                                    | 139 |
| 5.2. Zakłady kształcenia nauczycieli a zagadnienie samodzielnego uczenia się uczniów . . . . .         | 140 |
| 5.3. Samodzielne uczenie się uczniów w doskonaleniu zawodowym nauczycieli . . . . .                    | 142 |
| 5.4. Nauczycielskie wdrażanie uczniów do samodzielnego uczenia się . . . . .                           | 146 |
| 5.5. Zasób umiejętności uczenia się uczniów w opinii nauczycieli . . . . .                             | 152 |
| 6. Uczniowie a dydaktyczne modele samodzielnego uczenia się . . . . .                                  | 157 |
| 6.1. Ogólna informacja o badanych . . . . .                                                            | 157 |
| 6.2. Miejsce do samodzielnego uczenia się ucznia . . . . .                                             | 160 |
| 6.2.1. Rodzaje pomieszczeń do samodzielnego uczenia się . . . . .                                      | 160 |
| 6.2.2. Oświetlenie miejsca do samodzielnego uczenia się . . . . .                                      | 162 |
| 6.2.3. Środki ułatwiające samodzielne uczenie się . . . . .                                            | 164 |
| 6.3. Pory i czas uczenia się . . . . .                                                                 | 166 |
| 6.4. Nauczycielskie wdrażanie uczniów do samodzielnego uczenia się w ocenie licealistów . . . . .      | 170 |
| 6.5. Informacje o samodzielnym uczeniu się uzyskane od nienauczycieli . . . . .                        | 173 |
| 6.6. Uczniowie a znajomość literatury na temat samodzielnego uczenia się . . . . .                     | 175 |
| 6.7. Wiedza uczniów w zakresie dynamiki czytania cichego . . . . .                                     | 178 |
| 6.8. Stan umiejętności uczenia się uczniów z podręcznika . . . . .                                     | 180 |
| 6.9. Trudności uczniów w samodzielnym uczeniu się . . . . .                                            | 184 |
| 6.10. Samoocena możliwości i umiejętności uczenia się . . . . .                                        | 188 |
| 7. Stosowanie dydaktycznych modeli samodzielnego uczenia się . . . . .                                 | 191 |
| 7.1. Cel eksperymentu . . . . .                                                                        | 191 |
| 7.2. Badania początkowe . . . . .                                                                      | 192 |
| 7.3. Organizacja i przebieg eksperymentu . . . . .                                                     | 196 |
| 7.4. Program eksperymentu . . . . .                                                                    | 197 |
| 7.5. Wyniki eksperymentu . . . . .                                                                     | 199 |
| 7.6. Projekt programu wdrażania uczniów szkoły 10-letniej do samodzielnego uczenia się . . . . .       | 205 |
| Zakończenie . . . . .                                                                                  | 215 |
| Wnioski . . . . .                                                                                      | 218 |
| Postulaty . . . . .                                                                                    | 219 |
| Aneksy . . . . .                                                                                       | 223 |
| Bibliografia . . . . .                                                                                 | 231 |